

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Türr István-utca 11. — Telefon-szám: 28.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő:
Dr. Lemberger Ármán.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

A tudomány apró vértanui.

— Glosszák az iskolai év kezdetére. —

Nem azokról esik szó ez írásban, akik meghalnak azért, hogy az emberi tudás ügyét egy lépéssel előre vigyék. Nem a martirokról szölok, akikre görebjeik, villanyos batériák között, könyvtárakban, máglyán vagy börtönben süjtött le Prometeusz végzete, hanem azokról a csillogó szemű, piros arcú kis legénykékről, kik szépen megmosdatva, illedelmesen megfésülve, új ruhában ott tolongtak a héten az iskolák előtt és várták, amíg különböző torturák után bejuthatnak a tudomány szentélyébe.

Ők a tudomány igazi, öntudatlan vértanui, mert reménykedve, bizakodva és a félelem szorongásai között is jókedvűen indulnak el azon az uton, amelynek a tudáshoz kellene vinni őket, de amelyen csak néhány kétesértékű ismeretet fognak megszerezni.

Ők az igazi vértanuk. Még azoknál is igazabbak, kik a tudomány csarnokában való bejutás, a tudás útján való haladás költségeit vért izzadva előteremtik. O, mert drágán mérik azokat az elagott ismereteket, — amikre a középiskola tanít. Beiratási díj, tandíj, könyv,

fűzet, kőzöld, ceruza, rajzlap, festék, mindez méregdrága.

A szegény tisztviselő, a kisiparos, a kiskereskedő, aki iskoláztatja fiát azon reményben, hogy az majd vagyonhoz és jobb, nyugodtabb életmódhoz juttatja, ilyenkor szeptember elsején jegyzi el magát örökre a nyomorusággal.

Érdekes volna, ha lehetne statisztikát csinálni arról, hogy hány szegény embernek a nyomorusága datálódik szeptember elsejétől.

Egyszerű a számítás nagyon. Aki a gimnáziumba, a polgári leányiskolába és az elemi iskolába irat be gyermekeit, annak fizetnie kell szeptember 1-én csak tandíjban 50 koronát, akinek kereskedelmi iskolába is jár a fia, lánya, az 200 koronán alul nem szabadul. Tessék most ezt az összeget a nagyon kiszámított, az agyon beosztott és a nagyon kevés havi jövedelemből kifizetni. És tessék hozzászámítani azt az adót, amit ilyenkor ezer helyen otthagya a családapa.

Drága a tudomány és mégsem az az igazi vértanu, aki ezt a drága tudományt fia- lánya számára megveszi, hanem az, a fiú és a leány, aki e tudományért áldozza fel ifjú éveit.

Az oktatás, különösen a középiskolai

oktatás rendje és anyaga változatlan minden változásban. A mindeneket átalakító idők szele elől védve van.

Az újabb kor újabb eszmeáramlata átalakította világfelfogásunkat, megváltoztatta társadalmunk uralkodó eszméit, detronizált olyan jelszavakat, amelyek után nemzedékek indultak, átfőrmálta az emberek egész gondolkodását, új stílust, új hangot honosított meg mindenfelé, csupán az oktatás anyaga, az ugynevezett tananyag maradt nagyjában és átlagában a régi.

Pedig az újból életre eszmélt társadalom első követelése az volt, hogy más és másképp tanítsanak az iskolában, mint amit és ahogyan tanítanak.

De még mindig nem tudott a pedagógia megállapodni abban, hogy mivel pótolja a meglevőt.

A vezérelv az, hogy nyolc esztendő és a nyolc esztendőben tíz hónapi napi öt órát el kell tölteni a gimnáziumban és a reáliskolában, amíg a diáknak kezébe nyomják a matura-bizonyítványt. Ebben a nyolc évben pedig tanulni is kell valamit, dolgozni is kell, hogy a kevés fókát ne még a mostaninál is több eszkiómpuszítsa el, ennél fogva borzasztó sok időt kell arra fordítani, — hogy a consecutio temporum összes

TÁRCA.

Faustus redivivus.

— A Bajai Hirlap eredeti tárcája. —
Irtá: Kanizsai Ferenc.

A balul értelmesett fényárvítás.

A fényárvítást számos öszevítik az északi sarkkál. (A déli sark kevesebb embernek jut észébe.) Így hát csak röviden beszélék.

Faust, mikor a szalonba lépett, több szóban át kerülő utat irt le. (Ugyanis nem az előszobán, hanem a konyhán át bocsátották a szalon szőnyegére, ahol Margarétával egymagára hagyatva, forogni szeretett volna mint a keleti kérdés.) Volt tehát némi fogalma a helyszinrajzról, melynek végzettsége abban csucosodott ki, hogy a közbülső szobának mindkét ajtaja nyitva lévén, a harmadik szoba tükre a napsugár banális szokása szerint, tudósításokat adhatott a szalonbeli konzóltükör impresszió révén.

Faustnak észébe villant ugyan, hogy a tükör hűten árulásokra képes. Hát még két tükör! De arra gondolt, hátha a fényárvítás — hallott valami ilyest az iskolában, bár ne hallotta volna! — segít a helyzeten. Az egyik tükör elnyeli a fényugarak keresztregzését, a másik pedig a hosszregzéseket. Vagyis a másik tükör mit sem árulhat el abból, amit az első félig

tud. (Hát bizony Faust nem egészen jól értette ezt az optikai tüneményt.)

Bálint, a hős katona, Margaréta bátyja, — a temesvári kadétiskola cöglingje a fényárvításnak még csak híret sem hallotta, — és épen ezért a harmadik szoba tükrekből nem kis érdeklődéssel nézte a szalonban lejátszódó ifjúsági jelenetet, melynek clouja a két szerelmes ajkon csókban csucosodott ki.

— Mama, mutatok valamit. Meg fogsz pukkadni.

— Mi az, Bálintkám?

— Nézz csak a tükörbe. Így.

A függöny legördül. Köz-szene.

Gördítsük le a függönyt. És most hadd fejze ki a kárpit mögött történő harci dolgokat a színházi zenekar. Kottát bajos idenyomatni, fonográfot sem mellékelhetek a könyvhöz, így hát kegyeskedjenek hangképzeteket gondolni a következők szerint: Czuppanás. Egy öreg nő vézkiáltása és harci robogása. Csatanás. (Valószínűleg pofon. Aki adta, annak husos tenyere lehetett; hogy ki kapta, nem tudni) Sirás, erre a szövegre: 'Jaj mamám, jaj mamám!'. Pikula, flóta, trombita, kisbögő. Dob Cintányér. (Tányérokat ejt el ijedében a szakácsné.) Észeveszett menekülés robaja.

A börtönben.

Önágysága nem ismer fíres fenyegetéseket: és Krédít tényleg becsukta a spájzba.

Ámde nincs egyedül.

— Feleljen, drága Margit, megkapta levelemet?

— Majdnem rám esett a kavics.

— Anélkül nem dobhattam volna be a spájz ablakán. Bocsásson meg.

— . . . Magbocsátok, szegény barátom.

Sorait olvasva, látom, hogy ön is szenved. Elhozta tehát a méreggel telt üveget?

— Pardon, otthon felejtettem. De nem tesz semmit. Ugyis párbajoznom kell holnap. Semmiesetre sem szabad meghalnod addig míg a párbajból vissza nem térek.

— De ha eiesik?

— Föllekek, . . . akarom mondani . . . a dolg nem veszélyes, azaz nem okoz rögtöni halált, mivel a párbaj amerikai.

— Amerikai?

— Sorsot huzunk. Aki vesz, holnapoz egy évre fejbőlvi magát. Muszáj neki.

— Borzasztó! De hát miért titkolta el párbaját a lelvében? Ez kíméletlenség . . .

— Ellenkezőleg. Ha megirtam volna, akkor követek el kíméletlenséget. Jellemes férfi, mikor párbaj előtt áll, tartozik gyöngéd lenni a szeretett nővel, vagyis a legátvalóbból sem sejteti, hogy holnap ilyenkor esetleg halott.

— És mivel párbajozik?

— Bálinttal. A bajtival.

— Nem engedem. Szölok a mamának.

Faust meghökent:

szabályait és kivételeit pontosan megtanulják, hogy megismerjék minő kivételek szabályok szerint alkalmazta a derék Sallustius mester, aki mellesleg nagy panamista volt, az accusativus infinitivus című mondat szerkezetet úgy nemkülömben a trigonometria függvényeinek összefüggését, valamint a választúsi komédia tartalmát, s azon szakkérdéseket, hogy mi a különbség a románc és a ballada között, műfaj-e az allegória és nemkülömben mi az az irodalom. És minthogy még mindezek taglalásával nem telik ki a heti harminc tanóra, meg kell tanulni a »mi« végű igék rendhagyó ragozását, néhány rendszertelen fizikai ismeretet, sőt kell tanulni politikát és a politikánál még több tudományos értékelő bíró módjával meg kell ismerni oknyomozat nélkül sok-sok dogmát is.

Ódakünn zug, morajlik az élet, az iskola szürke falai hermetice elzárják magukat, nehogy a komor folyósókra is becsapódjék egy hangföslánya.

Míg künn tülekednek az emberek, hajszolják a kenyeret, addig az iskola egy egész másik világot fest és egy letűnt világ életével foglalkozik.

A középiskolai oktatás beavallott célja, hogy általános műveltséget adjon. Pedig nem ad, és az iskola maga nem is adhat. Csizmadia Sándor általánosabban művelt és sok eszerszer műveltebb, mint Szorgalmas Emil, aki minden leckét megtanult, aki a középiskola minden osztályát jelesrendűen elvégezte, s ha valami csoda nem történik, ha »el nem romlik Pesten,« biztosan a király gyűrűjével avatják fel a bölcsészettudomány doktorává. — Általános műveltséget is csak az élet adhat. A középiskolai studiumok pontos elvégzése után ez még máig sem nyerhető.

És a középiskola, habár oktatásának mostani célja csődöt is mondott, nem tud áttérni más praktikus célra, az életre való előkészítésre.

A tudomány vértanúi azok a csillogó szemű, kipirult arcú ifjú emberek, akik tudást remélnék, mikor édesapjuk a tudomány csarnokába való belépés drága beléptidiját kiszurkolja értük.

Szerdán jön a király Budapestre. Szerdán este Budapestre érkezik a király. Az öltői-Örökimádás-templomot a király jelenlétében adják át magasztos rendeltetésének. A templomszentelési ünnep Kisasszony-napján lesz és az ünnepnek, Erzsébet királyasszony fonséges emlékünnepeinek még nagyobb fényt és jelentőséget ad, hogy az csütörtöki rekviem Ferenccz József oldalán megjelenjen az összes főhercegek. A király öccse, Lajos Viktor főherceg már Ischiben van és a nyári császárvárosból ma együtt utazik el az uralkodóval és Mária Valéria főhercegnővel. A templomszentelő ünnepség részleteit a templomépítő bizottság elnöke: őrgőr Pallavicini Edéné és Kanter Károly udvari apátplébános előklésével már megállapították. A hercegprímás képviseletében Kohl Medárd püspök végzi a szertartást és délelőtti tizenegy órakor ugyancsak Kohl püspök tartja az első misét. Másnap folytatják az impozáns ünnepségeket.

Megint egy vívmány? Dehogy! Wekerle elrendelte, hogy a magyar adóhivataloknak ellentmondás nélkül el kell intézniök az Ausztriából érkező németnyelvű beadványokat. Erre Korytovszki, az osztrák kolléga is elrendelte, hogy a Magyarországból odaküldött magyar nyelvű beadványokat el kell intézni és hitelesen németre kell fordítani. Ez nem újsg, nem vívmány, hiszen már 1868. április 5-én kiadtak ilyen rendeletet. Ne tessék tehát fölül, itt csupán a fiskus rideg érdekeiről van szó. A magyar adóhivatal tudjon németül és az osztrák magyarul, mert a pénznek nincs se zaga, se nyelve.

Innen-onnan.

— Bajai kötelező népoktatás? — Egy kis kulturpikantéria. — Egységes városi párt. —

Most szeptember elején, mikor kitérultak az iskolák kapui és hangulatos alkalmi vezércikkek és cícomás elmefuttatások készültek gar-

madával a szerkesztőségi íróasztaloknál az iskoláról, a nevelésről és a pedagógia alapvető kérdéseiről, nagyon is alkalmoszerű, hogy egy kevésbé hangulatos és kevésbé színes cikkben néhány, lehet hogy kellemetlen, de igaz és szükséges megjegyzést tegyünk városunk iskolagyéről.

Egy kíváncsikodó kérdéssel kell kezdenünk. Azt szeretnénk tudni, hogyan egyeztethető össze a kötelező népoktatással az állapot, mely nálunk uralkodik? Nálunk ugyanis évről-évre megismétlődik az a tühetetlen és szegényletes eset, hogy a tankötelesek egy nem is jelentéktelen része vagy egyáltalában nem, vagy csak meg nem engedhető módon tud elhelyezkedni az elemi iskolákban.

Elemi iskoláink befogadóképessége nem áll megfelelő arányban iskolaköteles gyerekeink számával. Az iskolatermek egészséglenül túlszulfoltak és még így is künn reked iskolaköteleseink egy része.

Bizonyára főlöleges, hogy meggyőző érveket sorakoztassunk annak a bizonyítására, hogy ez a ferde állapot valósággal kigunyolása a kötelező népoktatás elvének. Kötelező oktatás kellő számu iskola nélkül: fából vaskarika. Azoknak a szülőknek a panasza, kiket szep-tember elején a beiratások napjain egyik iskolából a másikba, a felsővárosból az alsóvárosba küldözgetnek egymás nyakára a zaklatott és szorongatott iskolaigazgatók, azoknak a szülőknek a keserősége és méltatlankodása, kik izzadva, loholva, kétségbeesetten és tanácstalanul kopogtatnak a »tart kapukon,« de bebocsátást nem nyernek, hatalmas arculcápa a kötelező népoktatásnak.

Ilyen viszonyok közt igazán nem találjuk időszerűnek, helyesnek és megokoltnak, hogy egy pedagógus egy helyi újság hasábjain a városi polgári iskolának párhuzamos osztályokkal való kibővítését sürgetve követeli. Polgári iskolánkra csak nem régen költöttünk nagy összeget. Szükséges és helyes volt. Tovább egyelőre azonban nem mehettünk. Addig, míg az elemi iskola tanköteleseit nem tudjuk kellően elhelyezni, míg az osztályok zsufoltasága miatt a tanítás nem lehet eredményes és kielégítő, ilyesmire gondolni sem szabad.

Az alap gyöngye, ingadozó, keskeny. Erre tovább építeni nem szabad, nem lehet. Új elemi iskolák föllállítására kell a város minden ereje. Nem szabad megengednünk, hogy a legalsó népoktatási gyermeknevelés egy része iskola hiányában tanulatlan, műveletlen, analfabéta maradjon a kötelező népoktatás és a kultúra nagyobb dicsőségére.

Lapozgatván az 1907. évi városi zárszámadásban, érdekes két tételre bukkantunk a különféle címek és rovatok sűrű rengetegében. Megpróbáljuk e két tételt szembeállítani. A szembeállítás talán némileg erőltetett, kissé groteszk és kerestet lesz, de mindenesetre véletlen összehasonlításában is érdekes és jellemző. Rendőri jövedelem és közművelődési kiadás, prostitúció és kultúra fog egymással szembekeletlni. A zárszámadás rendőri jövedelmek rovatában u. i. a prostitúciós bevételek 133 koronával nagyobb összeggel szerepelnek, mint amennyi a költségvetésben előíránnyozva vlt, néhány lappal odébb viszont a közművelődési kiadások végösszege egy csinos kis summával maradt alul az előíránnyozaton. A prostitúcióban tehát túltermelésnek és általa jövedelemszaporodásunk volt, kulturális célokra ellenben még annyit sem költöttünk, amennyit költségvetésünk szük korlátai megengedtek.

Ez a tény némi zavarba ejt bennünket. Úgy tudtuk, hogy a kultúra emelkedése az erköl-

Ofadant az égben az Úr meghatva könyvezett:

— Ez a Faust megjavult. Faust, légy ismét szabad!

Faustnak az Ur zseniális gondolatot küldött. A fiu kinézett a spájz ablakán.

Mérségléte a mélységet és hősiesség elhatározással leugrott az udvarra. Egy zöldszemű komondor le akarta teperni, de még idejekorán felmászott a kerítésre — és a kutya csak egy darab ruháját tarthatta meg zálogul. A kerítésről az utcára jutott, azzal usdi! meg sem állt hazáig.

A zöldszemű kutya dühösen vonított és lánog köz a föld alá süllyedt.

Mefiszót volt, komondor képében.

Az Ur igen kegyelmesen ítél a revízió dolgában:

— Faust, maradj a földön. A pokolba nem kell visszatérned. Vezekel a földön azért a botránnyért, melyet előbbi pályádán elköveztél. Nőj nyagra, fiam; és vezekelésed a házasság legyen. Válik belőled, ó Faust, posta- és távirduhivatalnok, — de nem válik, hanem lesz, sőt marad tenéked feleséged, anyósod és hét gyermeked. Ezzel kiengesztelheted az örök igazságot . . .

— Azt ne tegye.

A továbbiakban pedig beállt az est. A szerelmes pár furcsán érezte magát a spájzban. Elvégre, a spájz nem afféle kis gunyhó, zöldelő erdő mélyén, ezüst patak partján. A spájzban zsirszag honol és befűttes üvegek a polcon. Vaj is kertiüközik, meg kenyér.

És az ember megújna a beszélgetést, főként étlen-szomjan. Az aludtejes köcsögök legyőzték a romantikát és mivel Faustnál bicska is volt, a jóféle paprikás szalonja igen alkalmasnak mutatkozott.

A spájz ajtaján bekialtott a mama:

— Bujj ki, te haszontalan! Szégyeld magad! Margaréta szepegye hagyta el a börtönt és Faust a láda mögé bujt. honnét csak föléra mulva mert előkemeregni. De ekkor már tökéletes éjszaka borult a spájzra és a patkánykirály előjött odujából.

A spájz ajtaja lakatra zárva . . . Kivülről behallatszott a nyugovóra készülő háznép sürögölődése. A kocsis vizet huzott és a szivárványos kut idegesen csikorgott. A kutyák felegettek egymásnak és valahol messzi egy kecskékbe brekegett . . .

Faust sirvárfakadt. Odahaza, náluk, mily jó lehet a csirkepaprikás, tejföllel. Átkozta Mefiszót, ki miatt, im, börtönbe jutott.

Órák teltek-multak, . . . és kísértetiesen kongott az éjfél tizenkettő. Faust megborzadt, . . . félt, nagyon félt. Kerestet vetett és imádkozott.

csök dekadenciájával jár együtt. És ime, a mi zárószámunkon örvendetes módon rácsófol erre a tanításra. A kultúra nálunk nem emelkedő, hanem csökkenő iránzatot mutat, a rendőri jövedelmek az a bizonyos tétele mégis igen szép, bár szabályellenes és nem éppen örvendetes emelkedésről beszél. O Jesum, o Jesum.

A szigorú erkölcsű, de öreg bácsiknak és néniknek mindamellett nem kell okvetlenül megijedniök és fölháborodniök. Az erkölcsök pusztulása, az erény veszedelme még korántsem oly nagy, mint gondolnák. Sőt a szigorú és kegyetlen ítélet kimondásával is okvetlenül várnunk kell egy kicsit. A jövő évi zárószámosság mindenesetre.

Az eset azonban mégis érdekes és bár a szembeállítás erőltetett, az ellentét kirívó és meglepő. Ez tagadhatatlan.

* *

Egységes városi párt megalakítását sürgeti egyik lapársunk. Olyan városi pártot akar, mely nem ismer politikai ellentéteket, különböző politikai pártállásokat, mely egyes-egyedül városunk javát írja programmal zászlajára és minden erejével, az egyesült erők összetett energiájával munkálkodik városunk jólétén és fölvirágztatásán.

Szép terv, de utópikus, ideális, de lehetetlen. Politizáló nép vagyunk, szerencsétlen állami helyzetünkél fogva évtizedek óta közigazgatás elvek meddő és gyakorlatiatlan küzdelmét vivjük. A politika, a közigazgatás elvek szerint való pártmegosztás, a negyvennyolcas és hatvanhates eszmék küzdelme annyira domináló közéletünkben, hogy ennek hatása alól a törvényhatósági életben sem tudjuk megunkat emancipálni. A pártok elhelyezkedése, megoszlása a törvényhatóságok közgyűlési termeiben is ezen elvek alapján történik.

Talán nincs ez így jól, de ezen a tényen, mely történeti folyamat eredménye, egy hirtelen fordulattal változtatni nem lehet. Sőt, amint a koalíció példája mutatja, nem is kívánatos. A régi keretekben belül, a közigazgatás elvek különfelesége alapján is nagyon jól el tudunk képzelni egy olyan törvényhatósági bizottságot, mely eredményesen nagy és fontos kérdésekben egyöntetűen, az összetartás imponáló, hatalmas erejével szolgálja a város gazdasági érdekeit.

E. L.

HIRLEK.

— Az új végrehajtási törvény bajai „áldásai.” Az új végrehajtási novella „áldásai” — mi tőrés-tagadás — Bajai város törvényhatóságát is igen közelről érdeklik. Az új törvénynek az a rendelkezése, hogy az adósoknak a legszükségesebb házi burtokat meg kell hagyni, nagyon is illuzióriássá teszik az adóbejárat sikeresét, miért is a városi-tanácsnak kötelességében áll a lejárt állami és pótdának idejében való bejelentésével a törvényhatóság érdekeit megvéni. Szomorú kötelesség, de meg kell tenni okvetlenül ott, ahol ennek szüksége fenforog. Tisztelettel figyelmeztetjük az adóügyi tanácsnokot, hogy erre vonatkozó javaslatát kellő időben a városi tanács elé terjeszse.

— A király a baja — báttaszéki hid megnyitásával. A baja — báttaszéki Dunahid építése rohamosan halad előre, egyidejűleg egy a baja — szabadkai, valamint a báttaszéki — dombóvári vonalak elsőrangú pályákká való átalakítása az idei kitérő időjárás következtében máris oly stádiumba jutottak, hogy úgy a hid, valamint az említett vonalak átadása *jövő év május havában*, mint azt különben a kereskedelmi miniszter tervezi, megtörténhet. Ezen nagyjelentőségű, egész gazdasági és kereskedelmi életünkre kiható ténnyel a kereskedelmi kormány — mint megbízható forrásból hírt

vesszük — nagyszabású, országos ünneppé akarja avatni azáltal, hogy a megnyitási ünnepélyre királyunkat óhajtja megnyerni, máltal e fontos ténnyel emeli és dokumentálni kívánja. Különben, hogy mit jelent ez a hid és az említett vonalnak megnyitása, azt tudjuk jól, mert éreztük ezt évtizedeken át, mint akár a szárnyát szegett madár, ki repülni akar, de nem bír. Forgalmunk is ehhez hasonló, de most már remélhetőleg javulni fog a helyzet.

— Vége a nyári szünetnek a városházán. Szeptember 1-seje óta végetért a délutáni munkaszünet a városházán. A hivatalos órák ismét a régi beosztás szerint, reggel 8-tól 12-ig, délután 3-tól 5-ig tartanak. Vasárnap és ünnepnapokon reggel 9-től 11-ig tart a hivatalos munkaidő a városházán.

— Városvédelem érsek nagymiséje az Örökimádás templomában. Egyházmegyénk főpástora, Városvédelem érsekének holnap, hétfőn Budapestre utazik, hogy résztvegyen az Erzsébet királyasszony emlékének szentelt Örökimádás templomának fölszentelési ünnepélyén. A templomszentelés Kisasszonynapján megy vége a király és az összes főhercegek jelenlétében, f. hó 9-én pedig Városvédelem érsek únnepélyes celebrál fénys szegédlettel az Örökimádás templomában.

— Esküvő, dr. Szirmai Vidor ügyvéd, Bajai város törvényhatósági bizottságának tagja, szeptember 6-án délelőtt félgy órakor tartja esküvőjét Pálmai Annuskával, öz. Pálmai Izsóné leányával az apostagi izr. templomban.

— Kereskedők már értekeztek a Kereskedelmi Casinóban. Az új végrehajtási novella életbe lépése folytán szükségessé vált teendő, nevezetesen az adósok bejelentése és a jövőbeni hitelkérdés ma, vasárnap foglalkoztatják a bajai kereskedőket, akik délelőtt 10 órakor értekezlet tartanak a Kereskedelmi Casinóban, melyre az összes helybeli kereskedőket meghívták. Ugyancsak a mai értekezlet keretében emelik föl szavukat kereskedelmi köröknek a munkásbiztosítói törvénynek kereskedőkre és iparosokra egyaránt sérelmes intézkedéseivel és állást foglalnak ama terv ellen, hogy a bajai munkásbiztosítói pénztár a szabadkai, vagy zombori hasonló intézménybe beolvasszassék. Az értekezlet előadója dr. Fischhof Zsigmond ügyvéd lesz.

— Jubiláló bajai pénzintézet. Tisztes működésének négy évtizedes mesgyéjén foljegyésre érdemes évfordulóhoz ér szeptember 14-én a Bajai Kölcsonosi Segélyező Egylet. Ezen a napon lesz negyven esztendeje, hogy alapjait lerakták ennek a pénzintézetnek, mely azóta számtalozó tényezője lett a helyi kereskedelmi piacnak, fölszolgáltja az iparosnak, támasza a kereskedőnek, gyámolítója a kisembernek. Üzleti működésének már természeténél fogva sem lehetett rugója a rideg haszonnyújtás egymagában, tevékenységének szulponyja a tagok kölcsönös támogatásának elvében volt mindenkor és így természetesen találjuk, hogy tradicionális szimpátia vert mélyeséges gyökereket a bajai társadalom minden rétegében az egyesület iránt. A tagok ezreinek és az egylettől távolálló közönség, meg a társintézetek tiszteletöl környezve ér el a Bajai Kölcsonosi Segélyező Egylet nyolc lusztrumos évfordulójához, melynek méltóképen való megünneplésére már folynak az előkészületek. — Az egylet tegnap tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy egy elszegényedett iparos felszolgálására és a városi polgári iskola két szorgalmas tanulójának jutalmazására 1000 — 1000 korona alapítványt tesz f. hó 12-én a Nemzeti-szállóban társasvacsorát rendez.

— Mi lesz az őszi színházi szezonnal? Farkas Ferenc exdirektor felhivatalos lemondása a bajai őszi szezonról a Szabadkai Kis Ujságban és Szabó Ferenc nyitási szinagázgató hivatalos ajánlkozása a legújabb események, melyek az őszi idény biztosítása érdekében a hététen történtek. Azaz hogy történt még valami. A városi tanács fölhitva Farkas Ferencet, hogy nyilatkozzék most már hivatalosan: bejön-e ősze Bajára, vagy sem. Farkas Ferenc mindmáig nem felelt s így — szerény nézetünk szerint — nincs egyéb hátra, minthogy a tanács utasítsa a direktort 3 nap alatti nyilatkozattételre, különben az őszi szezonról lemondottnak fogja őt tekinteni a város. Más

megoldás itt nincsen. Farkas Ferenc, az őszi szezonra vonatkozó játszási engedélylappal a kezében, tavasz óta boldog-boldogtalanul, összes lapjainak, szabadkai kis lapjának és bajai nagy közönségnek hirdetőit, hogy többet Bajára be nem jön, de hivatalosan ezt be nem jelenti, tehát apró játékok az tanácssal, színházi bizottsággal és sajátval egyaránt. Közben Szabó Ferenc ajánlkozott, sőt hírszerint már lapjainak is választott magának itt Baján, szóval berendezkedik, de ajánlkozását a város el nem intézheti, mert Farkas Ferencnek úgy tetszik játékokat üzni a bajai színházban. A helyi színészeti magasabb szempontjainak megvása érdekében, nehogy két direktor közül egy se jusson Baján, egész színtelel kérjük a városi tanácsot, hívja föl sürgetően, 3 nap alatti nyilatkozattétel kötelezettségével a felhivatalos immár lemondott exszinagázgatókat, hogy a bajai színházról való megválasztást hivatalosan is jelentse be.

— A királyné halálának évfordulója. Erzsébet királyné tragikus halálának évforduló napját, szeptember 10-ikét, az idén is méltó kegyelettel üli meg az ország. A bajai r. k. plébánia templomban az évforduló gyászmisével. A r. k. megjelene a polgári és katonai hatóságok fejei, valamint a testületek és egyesületek küldöttei.

— Házasság. Horovitz Annának, Horovitz Gusztáv volt bajai hírlapíró hűgának szeptember 8-án délelőtt esküszik örök hűséget Malter Béla temesvári mérnök Szabadkán.

— Az OMKE a bajai kereskedőknek. Az új végrehajtási novella tudvalevőleg szeptember 9-én lép hatályba, a követelések bejelentésére szabott 30 napi határidő p-dig már augusztus 25-én vette kezdetét. Az OMKE a törvény végrehajtási rendeltetéstől, mely egyuttal a követelések bejelentésének módokat is tárgyalja, igen ügyes és világos ismertetést dolgozott ki és ezton értesíti bajai tagjait, hogy Szász János, az Omke bajai fiókjának titkára e nyomtatványokat díjmentesen bocsátja az érdeklődők rendelkezésére.

— Eljegyzési hír. Salgó László bajai kir. járásbírósi, most zombori kir. törvényszéki jegyző jegyet váltott Deutsch Ellyvel Temesvárról.

— A nyilvános bajai telefonállomás fogyatékoságai. Ami modern, új postapalotánknak egyetlen fülke áll azok rendelkezésére, akik az interubán telefont igénybe akarják venni. A fülke lehetőleg szűken van berendezve és vaksötét. A közönség kényelméről ott semmi sincsen és ha valakinek diszkrét megbeszélése van, azt bizávt kihallgathatja minden idegen, aki a postahivatalban jár-lek. Megfeledeztek teljesen a fülke felszereléséről. Egy kis asztal, vagy állvány sincs ott, amin jegyezni lehetne. Már pedig ez a nyilvános telefon állomáson elengedhetetlenül szükséges tehát. Elvégre, aki már távoli összeköttetésben, cikk fizetés ellenében beszél, bizonyára sürgős és fontos ok készteti a beszélgetésre. Már pedig, hogyan tehette ezt, ha nincs semmi olyan a fülkében, ahol egy darabka papírt elhelyezhetne. Több oldalról is kaptunk ez irányban panaszt s ezek után mi is szükségesnek tartottuk, hogy figyelmeztessük erre a bajai postafőnökséget, amely bizonyára készséggel fog gondoskodni a mutatkozó hiány pótlásáról.

— Mennyi adót fizet Bácsalmás? A szabadkai kerületi adókövető bizottság elnöke már aláírta a kimutatást, mely szerint kereszámokban Kunbaja 2 ezer, Pusztakunbaja 2 és fél ezer, Bácsalmás 15 és fél ezer és Bajmok 25 ezer korona III. osztályu kereseti adót fizet 1908-ban. Összesen tehát 45 ezer koronát, vagyis kétezer koronával kevesebbet mint a múlt évben. Minthogy a vasuti rovatlapok adatai a rossz gazdasági helyzet dacára emelkedést mutatnak, az adóösszeállításból pusztán az adókövető bizottság méltányosságára lehetne következtetni, ha nem állna előtűnk világosan, hogy pl. Bácsalmás 1907-ben 18 ezer és pár száz korona adót fizetett, az idén pedig már a kincstári előadó javaslata több mint fél ezer koronával kevesebb volt, mint a múlt évre tényleg kivett adó, itt tehát a kincstár méltányossága elvitathatatlan.

— A kövér énekesnő. A budapesti Király-színház igazgatóságánál a minap egy roppant kövér énekesnő ajánlott kóristánéknak. Kövér volt, nagyon kövér, és az ifjúság évei is régóta elszálltak feje fölött. Tekintettel külsejére, hamar elakarták utasítani, de annyira erősködött, hogy gyönyörű a hangja, amíg a karmester próbát énekelte vele.

Csakugyan meglepően szép, erős volt a hangja. Amikor bevezette az éneket, nagyokat lihegve leereszkedett egy székre és nagy sóhaj kíséretében megjegyezte:

— Bizony kérem, ha el nem hitam volna, ma én volnék a Szamossa az Operaházban... Ha tíz évvel ezelőtt hallották volna az urak! akkor még megvolt a magas cím is!

— Ne essék kétségbe, nagyság, — vigasztalta a karmester — ha a céje már nincs is meg, de minden esetre megvan a — hája!

— Beiratások a pécsi püspöki jogakadémia. Pécselt jogászok bajai földieink tájékoztatása kedvéért közölik, hogy a pécsi püspöki jogakadémia az első félre való beiratások, a leckeönyveknek a tanárok által való látározásával, tehát a tanárok külön névjegyzékbe való beiratással együtt, szeptember 1—15-ig tartanak meg, az előadások pedig szeptember 16-án kezdődnek. A tanórarendet a vallás és közoktatásügyi miniszter már ezen év május havában jóváhagyta. Az előadó tanári testületben semmiféle változás nem következett.

— Leszerelés nyomban a nagygyakorlat után. Hadügyminiszeri rendelet nyomában vajmi ritkán szokott öröm, vagy megelégedés fakadni. Most ez egyszer azonban, ugyiltsák, akadt mégis kivétel. Nagy pecsentes ordré érkezett a katonai parancsnokságtól s amint kitudódott, hogy mit tartalmaz a komoly irás, nem kis öröm, vigáság keletkezett a katonák között. Hogy is ne örülnének a derék öreg bakák, akik három évig húzzák az ígát, eszik a komisz kenyeret, amikor azt jelenti a Bécsből érkezett nagy levél, hogy az idén két héttel hamarabb szabadulnak meg a gyöngyölet-től, mint rendszeren. A rendelet úgy intézkedik, hogy a fegyvergyakorlatok végével azonnal szabadságra kell a legénységnek. Természetes dolog, hogy ez a rendelet ószinte örömet kelt a nagygyakorlaton lévő öreg bakáink között, akik csak október elsejére számították a szabadságot.

— Választás a betegsegélyzőben. A bajai kerületi munkásbiztosító pénztárnál a héten választották meg a küllellentőrt. Az állást egyhangulag Fábik József nyerte el.

— A 'Thália' Bácsalmáson. A 'Thália' szabadkai műkedvelők körének híre már az egész megyében igen elismert. A bácsalmási ifjúság most megkereste a 'Thália' vezetőségét, hogy hajlandó-e átrándulni Almásra és az ottani műérti közönségnek egy élvezetes estét nyújtani. A vezetőség úgy határozott, hogy szeptember hó 8-án, (kisasszony napján) átrándul és előadja a 'Czigány' című népszimfóvet a Nemzeti Szállóba nagytermében.

— Vége a délutáni előadásoknak. Érdekes újítást hozott be a szabadkai főgimnázium igazgatósága ebben a tanévben. A szabadkai közönség rég óhajtott kívánságát teljesítette az igazgatóság a tanórak új beosztásával, mely szerint délután előadást egyáltalán nem tartanak s ennek megfelelőleg délelőtt egy óráig hallgatják az előadásokat a tanulók, akiknek így az egész délutánjuk szabad lesz.

— A husvétli ünnepek idejének megváltoztatása. Már évtizedekre vezethető vissza a gazdák, kereskedők és iparosok panasa, hogy a husvétli ünnep oly különböző időpontokra (március 22-től április 25-ig) esik, hogy ez a folytonos időbeli változás az ő érdekeikre föltétlenül sérelmes. A szüntelen változás természetesen az ünnepeknek a hoidalal való kapcsolatba hozásának következménye. Förster Vilmos dr. titkos tanácsos a berlini csillagvizsgáló állomás igazgatója maag már évekket ezelőtt kezdeményezte, hogy végre az első teli hold' és tavaszi egyenlőség előtti vagy azt követő időpontra, tehát április 4 — és 11. közé tűzzék ki a husvétli ünnepek és Rómában máris azt a biztosítást kapták, hogy a szentség ebben a tekintetben nehézséget támasztani nem fog.

TANÜGY.

A bajai m. kir. áll. tanítóképző-intézet múlt évi munkássága.

Csak szűk keretben, vékony füzetben, vázlatosan, — de széleskörű, nagyhorderejű és szinte megmérhetetlen erkölcsi értékű kultur-munkássággal számol be tanítóképezőinknek a napokban megjelent *Értesítője*, mely az intézet fennállása éveinek megfelelőleg immár a 38-ik hasonnemű kiadványa ennek a régi és az idők folyamán úgy hírnév, mint népességre nézve az ország *legelső tanítóképzőjévé* vált intézetnek. A bajai képezdét az ezidei szünidő alatt is *szaktanfolyam* tartására jötte ki a közoktatásügyi kormány. Ennek tananyagáról és lefolyásáról, valamint a tanlétesítőt tett ifjak *magas-titár* nyári kirándulásáról is röviden beszámol az előttnök fekvő értesítő és nyilván ez okozta késői megjelenését.

Az 1907/8-ik tanév végén a bajai képezőben tanképesítést nyert 49 tanítójelölt. A növendékek létszáma 197 volt, akiket a nagyrédműi direktorral az élen összesen 24 lelkes szaktanár tanított és nevelt az év folyamán. A növendékek közül bajai fiú: 22, bácsmezei 49. Az intézet internátusában lakott 120; a többi részint a szüleinél, részint pedig a város más polgárainál volt szálláson. — A helybeli tanítóképezde tanulói mindenkor hazafias irányú képzésének köre a múlt tanévben a magyar nyelv tanításának *direkt módszerével bővült*. — Tanítóképző-intézetünk a folyó évi *londoni kiállítás*on is méltóképen volt képviselve. — A magyar nemzeti ünnepek lelkes megtartásáról, valamint a magas színvonalú műkedvelői előadások és hangversenyekről, amelyek említté vannak az értesítőben — közvetlen tapasztalatokkal bír a képezde ifjúsági előadásainak mindig oly nagyszámu és az azok nyert kiváló élvezetért mindig oly hálás közönsége.

Az Értesítő sikerült terméke a nyomdatechnikának és *Kollár A.* műintézetének szép kvalitásait dicséri.

D. Gy.

N y i l t t é r .*)

Évszázadok óta ismert

MATTONI/FELE

GISSHÜBLER

természetes ásványvíz

SAVANYÚVIZ

A dorgó egészséges

segítő gyógyító tényező

Karlsbad, Marienbad, Franzensbad stb. kuráknál; mindig ténylegesen bevált.

*) Az e rovatban közöltétekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Sport.

A bajai sportegyesület első uszószerénye.

— Augustus 30. —

Az ujonnan alakított bajai egyetemessportegyesület vasárnap d. e. 10 órakor tartotta első uszószerényét. Már jóval a verseny kezdete előtt szép számmal gyűltekezett a bajai elite-közönség az uszoda külső részén elkészített tribünre. Nagy tömeg feketellett fönn a parton is, hová hamarosan összeverődött az ünnepelő közönség és csak úgy nyüzsgött a sok csónak a Stugovica viztükén.

Pontban 9 órakor megérkez a versenybírósg és élén Dr. Moder Géza elnökkel s

Éber Sándor, Karig Emil, Lovas I., Urhgyei Jenő, Vágó Rezső, Willmann János célbírókból és Kiss A. József és Várnai Ernő pályabírákból megalakultán, megnyitja a versenyt. Az utolsó előkészületeket hamarosan elintézik Várnai Ernő titkár s a fardhatlan uszószakosztályi vezető Wiesel Ernő és $\frac{3}{10}$ órákor már szorosan egymásmellett ül városunk színe-jára az uszótérrel szegélyező nézőtérén s a túzóltó zenekar lelkesítő indulókkal tüzei a nyugtalanul mozgó versenyzőket. Csak az öregebbek, mint Székely László, Desző Lajos s a Boros fiúk (csak mint uszók-öregék-) néznek nyugodtan az események folyása elé.

Tíz órákor minden rendben van s a verseny kezdetét veszi.

Első számul az 50 méteres hátúszás volt soron, 15 éven aluliak részére.

I. Böhms A. II. Willmann J. III. Vas J. sorrendben érkeznek a célhoz. Idő: 60 mp. Willmann véletlenül félreúszott s ezáltal sokat veszített.

Következett a nap legszebb versenye, a 70 méteres gyorsúszás, tetszés szerinti úszással. A starttól majd 1 méter előnyvel Székely Leó jön el hatalmas fejesével s bár Wiesel mindjárt erőteljes spurtra fog, nem tudja elérni azt, hogy Székely tethosszal meg ne előzze. Székely úszásával rendkívüli higgadságot árukt el, gyönyörű egyetlenes ténpióban veszi a hosszakat. Wieselen a föltöbbszök sok training, no meg a pár nap óta tartó izgalom látszik. Harmadik Weidinger L. lett. Idő: 53 $\frac{1}{2}$, ami igen jónak mondható.

Harmadik programszám az 50 méteres mellúszás, 15 éven aluliak részére.

Első lett: Boros J. II. Klauber E. III. Scherer B. — Boros uszása szép reményekre jogosít. Idője: 45 mp.

A trétás versenyben 10-en is résztvettek s a feltartott gerygyát elsőnek Kereskes hozta a célhoz. II. Scheidl, III. Kósa.

Hátúszás: 50 méter. — I. Wiesel E. II. Székely L. III. Kun A. Idő: 49 mp.

Igen szép verseny volt az 50 méteres gyorsúszás 15 éven aluliak részére, melyet sorrendben Boros I., Boros G., Krausz H. és Wágner S. nyertek meg 45 $\frac{1}{2}$ mp. idő alatt. A két Boros nagy fölénnyel a többiek előtt egymással küzd.

Imponáló szám következik ezután: a 70 m. mellúszás, melyet erős küzdelem után Wiesel E. nyert meg Székelyvel szemben, harmadik Rónai D. Idő 61 $\frac{1}{2}$.

Utolsó előtti szám a trétás ruhauszási verseny volt, melynek lefolyása mind a nagyközönségből, mind a komoly zsűriből ugyancsak trétás hangulatot váltott ki. I. Klauber, II. Wágner III. a kis Huiman és Willmann Jani lett.

Nagy érdeklődés kísérte az utolsó számot, a staféta versenyt 5 szór 30 méterre.

A 2 csapat között a A)-val jeltett volt a határozatlan erősebb s annak majd minden tagja nemcsak megtartotta, hanem növelte is az előnyöket, névszerint: Klauber E. Boros G. Böhms A. Desző A. és Székely L. Klauber már a starttól jobban indul ellenfelénél s a későbbiek folyamán a B) csapatból Bernhart Sándornak sikerül egy tethosszat behoznia, előreláthatóan győz Székely csapat.

A verseny veget érven a zsűri visszavault s egyetértőleg hozta meg a döntését, mely győzelmiük szerint jutalmazta a versenyzőket, a fekete, fehér s kék színeket viselő ifjakat a szebbnél-szebb érmekekkel s tiszteletdíjakkal. Tiszteletdíjakat ajánlottak fel: Dr. Moder, Willmann J., Várnai E., Székely L., Wiesel E. s maga az egyesület.

Fáradhatatlan s hetek óta buzgólkodó segítőrtárs volt a derekas munkában Zichermann Jenő uszómester s főleg az ő eszméje a valóban meglepően jól sikerült uszószerény.

Ezzel a versennyel bebizonyította a bajai sportegyesület, hogy új s helyes alapokon indult meg, hogy életrelvél s agilis vezetői s közönségei vannak s ha mindenik osztálynak hasonló módon sikerül megnyernie a nagyközönség szimpátiáját s támogatását, úgy biztosítva lesz az egyesület erkölcsi és anyagi fellendülése.

A bajai sportegyesület vezetősége ezton mond köszönetet a tiszteletdíjak felajánlásának és a működődtő zsűritagoknak. Várnai Ernő.

Segédszerkesztő: SPITZER ZOLTÁN.

Pályázati hirdetés.

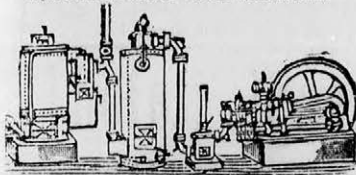
A »Bajai Párttestület Előjárósága« az üresedésben levő és 1200 korona javadalmazással egybekötött jegyzői állásra pályázatot hirdet.

Felhívtnak a pályázni óhajtok, hogy kellően felszerelt kérvényeiket f. évi szeptember hó 29. déli 12 óráig alulírott elnöknel annál is inkább nyújtsák be, mert az elkészen beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Baja, 1908. szeptember 6.

Czérnay Imre
ipt. elnök.

Legmcszebbemű jótállás! Kedvező fizetést feltételek.

A DREZDAI MOTORGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
egyik legrégebb és legnagyobb
MOTORGYÁR

szállítja az
elismert

legújabb
legújabb
legújabb
legújabb
legújabb
legújabb
legújabb

Szivógáz-
Benzin-
Gáz-
Nyersolaj-
Acetylen-

Motorokat és lokomobilokat

Vezérképviselet és raktár: **Gellért Ignác és Tea**
Budapest, Teréz-körút 41. — Telefon szám: 12-91.

Petőfi Sándor utca 49. sz.

lakóház eladó.

Posta utján értekezhetni a tulajdonossal Scheibner Gyula urnál,
lakik: Debrecen Milins-tér 15.

4

miniszteri
jóváhagyás.

1. A berlini földm. miniszter úrtól II/20. 06. — 2. A kopenhágai belügyminiszter úrtól XII/20. 06. — 3. A hesseni nagyhercegségnél a belügyminiszter úrtól IV/13. 07. — 4. A berlini földm. min. úrtól X/15. 07

„RATIN“

mint legbiztosabb

egér- és patkányirtószer

van elismerve. Több külföldi polgári és katonai hatóságok elismerése.

1 adag patkány bacillus 3.— kor.
1 adag egér bacillus 1'80 kor.

Prospektus kívánatra ingyen. Nagyobb területen az irtást garanciával elvállalja. — »Ratin« bakteriológiai laboratórium részvénytársaság magyarországi vezérképviselje és egyedűrása

Haan Béla Budapest, VII., Rotentbiller-utca 26/5.

Használt kerékpárokat

a legmagasabb áron vesz

Lázár Sámuel

látserész és kerékpárkereskedő

B A J A.

A Dunaszekesői szigeten

néh. Krammer Jakab tulajdonát képezett

93 hold szántóföld

az örökösök által eladni szándékoltatik.

Bővebb értesítést nyújt:

Dr. Semberger Ármán ügyvéd Baján,
vagy

Krammer Aurél Bpest., Szerecsen-u 8.

A
**LEGKAPÓSABB
POLITIKAI
NAPILAP**

AZ UJSÁG

Főmunkatársak:
Herceg Ferenc, Kóbor László, Kenedi Géza, Kozma Andor, Mikszáth Kálmán.

Felölös szerkesztő: Gajári Ödön.
Társrszerkesztő: Dr. Ágai Béla.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 28 K — fill.
Félévre 14 K — fill.
Negyedévre 7 K — fill.
Egy hónapra 2 K 40 fill.

Hetenként
ASSZONY és GYERMEK
melléklet.

Megrendelő cím:
„AZ UJSÁG“ kiadóhivatala
Budapest, Rákóczi-ut 54.
Az Ujság olvasóterme a vidékről
a fővárosba érkező előfizetőink
rendelkezésére áll.

A Mészáros Lázár-utca 45. számú házamban
4 szoba,
konyha és minden hozzátartozó melléképületekkel, üvegezett folyosóval
azonnal bérbeadandó.

BOHN M. ÉS TÁRSAI

NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA.

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep e szakmában Ausztria-Magyarországon a

Bohn-féle téglagyárak

NAGYKIKINDÁN és ZSOMBOLYÁN.

Alapít. 1864. — Legelőkelőbb referenciák. — Alapít. 1864.

50 millió évi gyártás

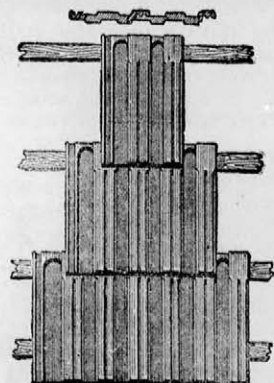
a csász. és kir. szab. Bohn-féle biztonsági átfedő eserepekből

VASOXID természetes vörös színben vagy kátrányozva.

Nagykikindai gyártmány. Bohn féle szab. biztonsági átfedő-cserép 272. szám.

GYÁRTMÁNYOK: Bohn-féle szabadalmazott biztonsági átfedő-cserépek. Legelősb legszébb tetőzet.

Képes árjegyzék és minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Zsombolyai gyártmány. Szab. bizt. préselt átfedő cserép 253. sz.

A m. kir. államvasutak MENETRENDJE.

Érvényes 1908. május hó 1-től.

Bajáról Zomborba reggel 4 és 7:22 órákor és délután 1:15 órákor.

Zomborból Ujvidékre reggel 3:10 és 6:51 órákor és délután 3:46 órákor.

Ujvidékről Zomborba reggel 2:07 és 7:51 órákor és délután 1:55 órákor.

Zomborból Bajára reggel 6:45 órákor, délután 12:57 és 4:23 órákor.

Ujvidékről Tittelre reggel 6:54 és délután 5:25 órákor.

Tittelről Ujvidékre reggel 3:32 és délután 1:15 órákor.

Hegyes—Feketehegyről Palánkára reggel 7:10 délután 3:03 és 7:47 órákor.

Palánkáról Hegyes—Feketehegyre reggel 3., 8:18 és délután 2:35 órákor.

Szabadkáról Óbecsére reggel 4:40 11:45 és délután 1:32 órákor.

Óbecséről Szabadkára reggel 4:10 7:20 és délután 1:10 órákor.

Szabadkáról Zomborba reggel 5 órákor, 10:25, délután 2:02, 6:55 (gyors) és 7 órákor.

Zomborból Szabadkára reggel 3:39, 8:08 (gyors) 11:30, és délután 4:25 8:56 órákor.

Szabadkáról Bajára reggel 4:50, 10:35, délután 1:42 és 7:05 órákor.

Bajáról Szabadkára reggel 7:15, 10:40 délután 4:02 és 7:52 órákor.

Óbecséről Ujvidékre reggel 4:20 9:45 és délután 3:45 órákor.

Ujvidékről Óbecsére reggel 4:00, 9:15 és délután 4:56 órákor.

Budapestről Bajára reggel 7:10 (gyors) 7:45 és délután 1:55, 3:20 (gyors) 10:10 órákor.

Szabadkáról Budapestre reggel 4:55, 9:50 (gyors) 1:52, 6:37 (gyors) és 11:50 órákor.

Halasról Bácsalmásra reggel 3:50, délután 11:50 és 6 órákor.

Bácsalmásról Halasra reggel 3:52, déli 12 és délután 8:04 órákor.

Bácsalmásról Regöcöcre reggel 6:16 délután 2:49 és 8:14 órákor.

Regöcéről Bácsalmásra reggel 2:35, 9:40 és délután 5:50 órákor.

Szabadkáról Ujvidékre reggel 5:20, 10:30 délután 1:22, 4:05 és 6:48 (gyors) órákor.

Ujvidékről Szabadkára reggel 4:27, 7:55 (gyors) 10:42, d. u. 4:29 (gyors) 7:22 órákor.

Szabadkáról Szegedre reggel 6:15 és 9:44 órákor, délután 1:47, 6:53, 9:10, 11:05 órákor.

Szegedről Szabadkára reggel 3:05, 7:48 és 11:30, délután 3:10, 4:55, 6:34, 8:15 órákor

Ezernél több kiváló orvos és tanár ajánlja! 1904. St. Louis Grand Prix.

Legyen mindennapi italod!

Természetes hydrocarbonatos ásványvíz forrás, mely szénsavval telítetik. Az emésztést elősegítő pompás asztali ital.

Főraktár Baja és vidéke részére:

Stampfl Jenő fűszerkereskedő cégnél **Baja.**

Ugyszintén minden bel- és külföldi ásványvizek legelőnyösebb árakon kaphatók. Telefó 81. sz.

A Kristály ásványvíz árai: $\frac{1}{2}$ liter 34 fill. 1 liter 44 fill. $1\frac{1}{3}$ liter 54 fill.

Üresüvegek visszavételnek: $\frac{1}{2}$ literes 12 fillér, 1 literes 16 fillér, $1\frac{1}{2}$ literes 20 filléért.

Alapított 1846-ban.

KÖNYV-. ZENEMÜ-. PAPIR-. IRÓ-
és
RAJZSZERRAKTÁR.

Az 1900. évi
iparkilátáson

aranyéremmel
kitüntetve.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZET.
DISZKÖNYVKÖTÉSZET.
A „BAJAI HIRLAP” kiadóhivatala.

KOLLÁR A. BAJA,

Báró Eötvös-utca 5. sz. a.

Könyvkereskedésemben

nagy raktár a legújabb irodalmi termékek-, diszművek-, ifjusági iratok-, képes könyvek-, imakönyvek, mindennemű tan- és segédkönyvek-, térképek-, földgömbök és zeneművekből.

Irodai levél- és rajz-papírok, író- és rajz-szerek, vonalzott üzleti könyvek nagy választékban a legjutányosabb árakon beszerezhetők.

Bármely bel- és külföldi hirdapokra és folyóiratokra előfizetések az eredeti áron elfogadtnak.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETEM

modern berendezéssel izéssessen állit elő műveket, folyóiratokat, bál- és lakodalmi meghívókat, eljegyzési kártyákat, névjegyeket, számlákat, levélpapírokat, levélborítókat, körleveleket, gyászjelentéseket, árjegyzékeket, falragaszokat, stb. fekete és szines nyomással. Nagy raktár községi, köz-igazgatási, ügyvédi és egyházinomfatványokból Bármilyen könyvmdai munkák a legolcsóbb áron vétetnek fel.

Könyvkötészetem

Diszművek, Folyóiratok,
mindennemű könyvek
egyszerű és diszes bekötésére,
továbbá
képkeretek, (Passepartous)
íróaljszatok, stb.
előállítására van berendezve.